

і дозволяє налагодити ці зв'язки між населенням і владою, між фірмою і клієнтом, між заводом і споживачем» [3, с. 5].

Висновок. Якими б хибними шляхами не йшло людство у пошуку оптимальних чи універсальних моделей свого розвитку у співіснуванні різних рас, націй, культур, цивілізаційних і світоглядних систем, але у підсумку з розвитком науки, аналітики, інформатики, технологічних програм та систем, у найближчому майбутньому буде об'єднаний весь інтелектуальний потенціал людства в єдину світову науково-аналітичну, інформаційно-технологічну мобільну систему, яка повинна стати допоміжною у державній національній НАІТС, будучи живою, перебуваючи у постійному вдосконаленні та розвитку, мобільною моделлю національного об'єднаного інтелекту, розуму, знань, що унеможливить прийняття помилкових рішень не тільки в управлінні державними інституціями, місцевими органами, але і цілими галузями, великими підприємствами, їх усупільнення (націоналізацію), що дозволить нарешті позбутися олігархів-монополістів, вирішить питання корупції, зловживання в органах влади, мінімізує витрати на утримання державного апарату, ліквідує таке поняття як «партія», «багатопартійність» та «опозиція» і забезпечить права, свободи, достойне життя, максимальну реалізацію потенціалу та здібностей кожній людині, а політичні режими підуть в історію як примітивні способи недосконалого державного управління.

Література

1. Алексеев А. Н. Контент-аналіз, його задачі та засоби. Соціологія культури. 2014. №6. С.15–19.
2. Обушна Н. І. Модернізація – сучасний тренд розвитку суспільства. Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 3. С. 36–44.
3. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. М.: «Рефл-бук». К.: «Ваклер». 2001. 656 с.
4. Резнік А. С. Націоналізм як основа збереження та розвитку націй. Хмельницький. Видавець ФО-П Стасюк А.С. 2019. 100 с.
5. Экономическая мысль XXвека: сб. научн. трудов. Вып. 1. С.-Петерб. ин-т. внешнеэкон. связей, экономики и права, филиал г. Калининград. Калининград, 2001. 115 с.
6. Резнік А. С. За створення інституту штучного інтелекту нації. Електронні петиції. Офіційне інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://petition.president.gov.ua/petition/57014>

УДК 007 : 001 + 004.9

НАЦІОКРАТІЯ Й ДЕМОКРАТІЯ У СВІТЛІ СОЦІАЛЬНОМІМІКРІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Олександр Холод,

*доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*

Стаття присвячена аналізу соціальномімікрійних процесів, що здійснюються в межах націократії й демократії з позицій двох дослідників, а саме – А. Лобанової й М. Сціборського. Об'єктом вивчення став аналіз понять, що висловлені термінами «мімікрія», «демократія», «націократія», предметом дослідження – порівняння згаданих понять у тлумаченнях А. Лобанової й М. Сціборського. Метою наукової розвідки стало роз'яснення негативного характеру соціальномімікрійних процесів, що відбуваються на тлі демократичних і націократичних трансформацій у державі.

У висновку автор вважає, що дослідження мімікрії Аллою Лобановою як негативного соціального явища сучасного політикуму, а також аналіз прикладу мімікрії в ідеях націократії Миколи Сціборського дозволяють констатувати думку про те, що соціальна мімікрія культурного самовираження є кроком до трансформації свідомості.

Ключові слова: соціальна мімікрія, демократія, націократія, А. Лобанова, М. Сціборський.

The article is devoted to the analysis of socially mimicry processes carried out within the framework of natiocracy and democracy from the perspective of two researchers, namely A. Lobanova and M. Sciborsky. The object of study was the analysis of concepts expressed by the terms «mimicry», «democracy», «natiocracy», the subject of research is a comparison of the mentioned concepts in the interpretations of A. Lobanova and M. Sciborsky. The purpose of scientific intelligence was to clarify the negative nature of the social mimicry processes taking place against the background of democratic and natiocratic transformations in the state.

In conclusion, the author believes that the study of mimicry by Alla Lobanova as a negative social phenomenon of modern politics, as well as the analysis of the example of mimicry in the ideas of the natiocracy of Nikolai Sziborsky, allow us to state the opinion that social mimicry of cultural expression is a step towards the transformation of consciousness.

Keywords: social mimicry, democracy, natiocracy, A. Lobanova, N. Sciborsky.

Проблемою дослідження є аналіз націократії й демократії у світлі соціально-мімікрійних процесів, які фіксуються впродовж всієї історії незалежної України. Дослідження спирається на ідентифікацію понять «націократія» (тлумачення поняття запропоноване М. Сціборським), «демократія» (у традиційному значенні), а також – «мімікрія», «соціальна мімікрія», що запропоновані соціологом А. С. Лобановою.

Об'єктом подальшого вивчення став аналіз понять, що висловлені термінами «мімікрія», «демократія», «націократія», предметом дослідження було обрано порівняння згаданих понять у тлумаченнях А. Лобанової й М. Сціборського.

Метою наукової розвідки стало роз'яснення негативного характеру соціально-мімікрійних процесів, що відбуваються на тлі демократичних і націократичних трансформацій у державі.

Хід дослідження. Мімікрією вважається «властивість деяких організмів імітувати зовнішній вигляд або інші ознаки інших непов'язаних організмів або неживих об'єктів» [5]. Термін «мімікрія» у перекладі з англійської мови означає «наслідую» [6]. Слово «мімікрія» має свій синонім у латинській мові – «imitationis», що перекладається як «імітація». У свою чергу, імітацією «Словник іншомовних слів» називає «1) наслідування; 2) підроблення; 3) повторення музичної теми або мелодії одним з голосів безпосередньо за іншим голосом» [1].

Термін «мімікрія» був вперше введений у зоології Генрі Бейтсом для позначення випадків надзвичайної зовнішньої схожості між різними видами тварин («моделі» та «отримувача сигналу») різних родів або родин» [5]. Дві форми мімікрії у тварин відкрили англійський ентомолог Г. Бейтс та німецький зоолог Ф. Мюллер. З біологічної точки зору, «мімікрія ефективна під час захисту від хижаків лише тоді, коли вид, що наслідує (імітатор), та вид якого наслідують (модель), мешкають на одній території, причому чисельність імітатора істотно нижча, ніж моделі (інакше у хижака не виробиться умовного рефлексу на певний подразник, пов'язаний з неістівністю жертви)» [5]. Автори статті про мімікрію вважають, що «у разі бейтсівської мімікрії гірше захищений вид наслідує забарвлення або форму добре захищеного». Далі автори енциклопедії наводять приклад: «Деякі тропічні метелики-білани подібні до неістівних для птахів метеликів інших родин. Суть мюллерівської мімікрії полягає в тому, що кілька захищених видів нагадують один одного за забарвленням і формою, утворюючи так зване «кільце»; їхні вороги, виробивши рефлекс відрази до одного з видів «кільця», не чіпають також і інших». Аналізуючи мімікрію в живій природі, дослідники помітили, що «такі кільця утворюють, наприклад, отруй-

ні комахи, що мають попереджувальне червоне з чорними плямами (сонечка, клоп-солдатик) або жовто-чорне (різні види ос, деякі павуки) забарвлення» [5]. Досліджуючи мімікрію у суспільстві, ми звертаємося до соціальної мімікрії, яку детально описала в свої докторській дисертації «Соціальна мімікрія як адаптивний спосіб життєдіяльності» А.С. Лобанова [2].

На думку А.С. Лобанової, соціальною мімікрією слід називати для людини «іманентну властиву розумову здатність відшукувати різноманітні шляхи для пристосування в природному та соціальному (як у небезпечних, так і цілком сприятливих) середовищах» [2]. Автор вважає, що соціальна мімікрія – явище історично і об'єктивно зумовлене «дією загальних і часткових законів суспільного відтворення, пристосування та наслідування». Цікавим є те, що дослідниця називає соціальну мімікрію ситуативною (історичною) «модифікацією хитрості розуму». Причому така хитрість розуму яскраво фіксується не тільки в певних історичних умовах (ми вважаємо, в епістемі як системі знань певної історичної епохи), а й «в критичних, складних, небезпечних для людини умовах або в ситуаціях, що уможливають досягнення нею успіху, гараздкування». Варто зауважити тут про те, що не кожна людина має хитрість як властивість або ознаку поведінки в критичних ситуаціях. Тому навряд чи можна поняття про соціальну мімікрію розповсюджувати чи переносити (екстраполювати) на всіх без виключення індивідів. Наше зауваження підтверджує подальша думка А.С. Лобанової, яка пише про те, що «здатність людини до мімікріювання лише побічно, опосередковано, модифіковано пов'язується з її сутністю» [3]. Отже, соціальна мімікрія може певною мірою свідчити про трансформацію свідомості тих індивідів, які схильні до неї. Оскільки неможливо практично підрахувати кількість схильних до соціальної мімікрії індивідів, остільки ми не можемо стверджувати, що суспільство в цілому здатне до мімікріювання.

Висновок про те, що зарано всьому суспільству наклеювати ярлик «мімікріювальне», ґрунтується також і на тій диференціації соціальної мімікрії на різні форми. А.С. Лобанова пропонує виокремлювати такі три форми соціальної мімікрії за цільовою ознакою: мімікрії-захисту; мімікрії-гараздкування; соціально-го міметизму.

Дослідниця подає детальний опис кожної із згаданих форм соціальної мімікрії. «Сутнісною особливістю мімікрії-захисту, – пише А.С. Лобанова, – є тактика виживання людей за несприятливих (або нестерпних для них) зовнішніх умов». Автор пояснює, що мімікрія-гараздкування використовує стратегію «реалізації своїх егоїстичних інтересів під маскою дотримання й виконання найвищих за суспільною значущістю та соціальною схвальністю ролей і функцій». Після аналізу соціального міметизму як форми соціальної мімікрії стає зрозумілим, що у індивідів, які схильні до її прояву, фіксуються ознака, яку автор умовно назвала життєвим кредо на кшталт «стати і бути чужим Я». Отже, форми соціальної мімікрії свідчать про те, що якнайменше певна кількість індивідів, певна частина суспільства думають і діють, мають моделі поведінки такими, які слід називати мімікрійованими. Звідси, оскільки зміна моделей поведінки у наших дослідженнях названа мутацією, можемо сміливо стверджувати, що мімікріанти (ті, хто мімікріює) мають змінену свідомість, яка налаштована на досягнення певних цілей.

Продовжуючи аналіз теорії соціальної мімікрії, запропонованої А.С. Лобановою, ми доходимо висновку про те, що необхідно згадати про різну спрямованість мутації-мімікрії: позитивну, негативну і відсутність будь-яких змін. Іншими термінами згадані різні напрямки можливих змін у поведінці індивідів і суспільства, яке з них складається, повідомляє дослідниця, згадуючи про деструктивний (дисфункціональний) і конструктивний (функціональний) характери соціальної мімікрії. Визначення якості змін моделей поведінки здійснюється в урахуванні «мети і наслідків застосування мімікрійної поведінки»

[4]. Цікавим є те, що автор пропонує групи поведінки (те, що ми називаємо комунікаційними технологіями) соціальної мімікрії означати у таких способах: імітація (підробка); лицедійство; містифікації.

Слід зазначити, що А.С. Лобанова стверджує про те, що способи соціальної мімікрії запроваджуються (реалізуються) «шляхом обманних вербальних кодів і відповідного одягу, жестів, рухів, міміки» [3], із чим не можна не погодитися. Разом із тим, слід додати, що соціальна мімікрія не обмежується переліченими шляхами реалізації. Варто додати ще великий перелік технологій (у термінах А.С. Лобанової – «шляхів»), які згадуються і детально описуються нами в попередніх працях [11], мають власну специфіку.

Наприклад, А.С. Лобанова вважає «базовим обманним вербальним кодом» неправду, або брехню. Саме вона «становить основу вигадок, лестощів, фальсифікацій, жартів тощо, які використовуються людьми під час мімікріювання, спрямованого на досягнення адаптивних переваг» [4]. Можна передбачити, що брехня у суспільстві, яка є базовим вербальним кодом, підштовхує до думки про визнання її базовим елементом трансформації свідомості. Уточнимо: трансформацією (за визначенням генетиків, від яких пішло використання терміна «трансформація») слід вважати «генетичну модифікацію клітини шляхом введення і подальшої експресії в ній чужорідного генетичного матеріалу (ДНК)» [9]. Оскільки генетична, тобто спадкова, модифікація (зміна) клітини можлива завдяки штучному введенню в неї чужорідного генетичного (спадкового) матеріалу, остільки, слідуючи логіці розмислів А.С. Лобанової, варто зважити на те, що брехня і є чужорідним матеріалом у спадковому інформаційному коді особистості, у його стрижні – системі оцінок особистості. Отже, брехня як вид соціальної мімікрії трансформує свідомість особистості й надає системі її оцінок нового розвитку, нового «зафарбування». Брехня не тільки трансформує, але й викривляє систему оцінок особистості: остання перестає оцінювати з позицій «власних» істин-цінностей. Особистість трансформується завдяки брехні, яка девальвує (обесцінює) її цінності.

Погоджуємося з думкою А.С. Лобанової про те, що серед політиків брехня, а й отже, мімікрія є найрозповсюдженішою. Дослідниця стверджує: «Грунтуючись на отриманих концептуальних засадах соціальної мімікрії, вважаємо, що сфера політики є особливо привабливою для реалізації здатності політичних акторів до майстерності маскування, імітацій, насамперед тому, що вона сприяє завойовуванню та використанню влади, що, у свою чергу, задовольняє їх амбітні особистісні або вузькокланові (групові) егоїстичні інтереси» [4]. Лише зауважимо, що мімікрія політиків є не тільки трансформацією їхньої свідомості, але яскраво відбиває процеси їхньої інмутації (зміни моделей поведінки на гірше). Ефект, який варто деталізувати, ми називаємо інмутаційна трансформація – зміна на негативне моделей поведінки політиків у результаті внесення чужорідних елементів мислення. Наприклад, С. як товариш представника політичного суб'єкту діяльності (партії чи об'єднання), який проповідує ідеологію українського націоналізму чи націократії, не віддає собі звіту в тому, що проповідувана товаришем ідеологія не відповідає його, С., внутрішній системі оцінок і вподобань. С. не може чесно зізнатися своєму націократичному товаришеві у тому, що його висловлення та думки не подобаються С. Година за годиною, день за днем, тиждень за тижнем, місяць за місяцем продовжуються товариські стосунки між С. та його товаришем-націократом. С. не помічає, як поступово мириться з тими націократичними ідеями, які пропагує його політично zaangażований товариш. Поступово С. сприймає раніше «чужі» для нього ідей як звичні, близькі для нього. Такі «чужі» ідеї націократизму стають власними. Особистість С. «переходить» на позиції націократа-товариша і приймає його ідеї, зростаючись із ними. Трансформація свідомості С. як прояв інмутації суб'єкта суспільства відбувається вдало: ефект інмутаційної трансформації фіксується

як успішний. Виникає питання: чому слід вважати інмутаційну трансформацію. С. інмутаційною. Відповідь, на нашу думку логічна: оскільки націократія передбачає, за визначенням ідеолога націократії Миколи Сціборського (праця «Націократія», 1935 рік), «альтернативну суспільно-політичну доктрину і концепцію державного режиму, за якого управління здійснюється через представницькі органи державної влади, організовані на основі солідарної праці всіх соціально-корисних верств нації як найбільш оптимальної форми людського соціуму» [7]. До основних принципів майбутнього соціального устрою М. Сціборський відносив встановлення націократії шляхом національної революції та національної диктатури.

Микола Сціборський вважав, що, націократія – це «режим панування нації у власній державі, здійснюваний владою всіх її соціально-корисних верств» [8]. До основних засад націократії автор відносив такі: національна солідарність (надкласовість і антипартійність); авторитарність (особиста відповідальність керівників всіх рівнів за свої дії); якісна суспільна ієрархія і дисципліна; самоорганізація та самоврядність [8].

Таблиця 1

Порівняння націократії та демократії
як можливих факторів інмутації суспільства

№ з/п	Націократія (влада нації)	Критерії порівняння	Демократія (влада народу)
1	емократія	Ідейно-ціннісний опонет – 10%	Націократія
2	Нація	Основна цінність – 10%	Людина
3	Нація як самодостатня кровноспоріднена ієрархічна спільнота.	Джерело влади – 10%	Народ як неструктурована математична сукупність населення певної території
4	нації через її найбільш талановитих, ідеалістичних та національно-альтруїстичних представників, що здатні забезпечити належний розвиток нації та її конкурентоспроможність	Влада належить – 10%	будь-якій людині – громадянину держави, якій виповнилося 18 років
5	Права нації є превалюючими над правами окремих осіб та соціальних інститутів	Домінуючі пріоритети – 10%	Права людини будь-якої нації є домінуючими над правами соціальних інститутів
6	Завдяки представництву на основі державних синдикатів (професійних і їм подібних спілок), до яких мають долучатися тільки суспільно-корисні верстви населення.	Система формування влади – 10%	Завдяки загальним та вільним виборам на основі територіального чи партійного представництва
7	Здобуття прав відповідно до виконуваних обов'язків і взятої відповідальності	Способи отримання прав – 10%	Декларація природніх прав людини, які належать особі за фактом народження
8	Необхідність державного існування нації, спрямована проти анархізму, який заперечує необхідність існування держави і розглядає її як суспільно-політичний атавізм	Державно-правове поле – 10%	Необхідність забезпечення прав людини як основ державності
8	Протистояння комунізму	Світоглядна площина – 10%	Протистояння комунізму
10	За рахунок солідарної співпраці всіх корисних верств нації	Бачення суспільно-історичного розвитку – 10%	За рахунок вільного вибору шляхів прогресу із повагою до прав людини
11	РАЗОМ	100%	РАЗОМ

М. Сціборський декларує основну думку: «Держава трактується націокра-
тами як найбільш оптимальна форма існування нації. «Тільки через власну дер-
жаву нація стає творчим чинником історії й повноправним господарем своєї
власної долі. Без цього нація завжди й неминуче стає предметом поневолення
й визиску інших державних націй» [8]. Задля доведення думки про те, що на-
ціократія нині виступає як інмутація суспільства, варто звернутися до порів-
няння основних постулатів та цінностей обох суспільних організацій (див. табл.
1 далі).

Аналіз десяти позицій порівняння (за подібністю і розбіжностями) дає
право нам констатувати те, що тільки в одній (10 %) позиції демократія і на-
ціократія співпадають – у ставленні до комунізму. За іншими дев'ятьма (90
%) позиціями згадані суспільно-політичні устрої кардинально відрізняються.
Зазначені 90 % випадків відрізнення ми трактуємо як інмутаційні по від-
ношенню до демократії, оскільки у дев'яти випадках із десяти націократія
викривляє основні положення і постулати демократії. Щоправда, заради
об'єктивності, слід занотувати про те, якщо демократію порівнювати з на-
ціократією з позицій другої, інмутованим суспільно-політичним устроєм слід
буде вважати демократію. Суть висновків залежить лише від куту зору та
ідеологічної позиції заангажованих політиків. Для дослідника, який прагне
залишатися об'єктивним (таким, що шукає причинно-наслідкові зв'язки між
явищами і процесами у суспільстві), і націократія, і демократія є частковими
випадками інмутації суспільства.

Повертаючись до теорії соціальної мімікрії А.С. Лобанової, слід погодитися
з думкою автора про те, що політична мімікрія – це «мімікрія-газардування, до
якої вдаються певні особистості, соціальні групи, партії чи родові (олігархічні)
клани з метою досягнення та утримання бажаної владної ієрархічної позиції
в політично-управлінській структурі суспільства шляхом найрізноманітніших
імітаційних, маскувальних політичних дій, ідеологічна спрямованість яких
не відображає справжніх ідеологічних переконань її акторів, а є лише їх фік-
цією, вміло вибудованою бутафорією, яка вводить в оману суспільство» [4].
Остання частина твердження дослідниці підтверджує нашу пропозицію щодо
політичної інмутації (зміни моделей поведінки на гірше). Політичні клани пра-
гнуть досягти власної вигоди, користі, що входить у протиріччя з народом, який
такі клани обрав під час виборів. І у такому випадку описаний процес слід вва-
жати інмутацією не зважаючи на ідеологічну спрямованість чи то демократії,
чи то націократії, чи то фашизму, чи то комунізму.

У будь-якому випадку, економічна, політична, культурна та світоглядна
криза розвитку подій, які може спричинити невдале обране керівництво де-
мократичної чи націократичної влади, наслідки приведуть до інмутації суспільства.
Такими інмутаційними наслідками, можуть бути ті, що М. Шульга
назвала різними варіантами, а саме: «від оптимістичного до песимістичного
і навіть трагічного» [12, с. 482]. Останній варіант розвитку подій на політич-
ній арені М. Шульга називає деструкцією влади і дає таке визначення, на
яке також посилається А. Лобанова: «руйнування існуючої системи влади са-
мою владою шляхом нічим не обмеженого винищення одного державного
інституту іншим. У результаті таких дій деформуються функції державних
органів, настає їх безсилля й атрофія, втрачається керованість не тільки в
державі, а й у суспільстві» [12, с. 466–467]. Саме найменування державної
кризи як «деструкції влади» вже вочевидь підтверджує нашу думку про ін-
мутаційний характер явищ і процесів, що відбуваються нині в суспільстві
України і Росії.

Політику сьогоденішнього дня влучно можна назвати, слідом за А. Яценю-
ком, політикою корпоративних інтересів. Задля досягнення вільного доступу
до користування природним і людським капіталом політики послуговуються

допомогою фахівців-іміджмейкерів, політологів, паблік рилейшнз, спічрайтерів, соціологів, психологів, комунікаційного маркетингу тощо. Нині навіть існує новий фах – політтехнологія. Сам факт виникнення фаху політтехнологів свідчить про інмутацію влади завдяки мімікрії.

Разом із владною мімікрією, яка веде до внесення негативних змін в поведінку суспільства (інмутації), фіксуються і процеси укріплення треші-міджу (мотлохового, руйнівного образу) влади як інституту держави. На думку А.С. Лобанової, мімікрування представників влади відбувається двома шляхами псування «систем ціннісних орієнтацій і засобів досягнення цілей», а саме:

- «нелегітимної, або справжньої, – особистісно визнаної, проте такої, що не відповідає інституціоналізованим нормам;
- легітимної, тобто уявної (імітаційної, підробної), – особистісно не визнаної, але такої, що відповідає загальноприйнятим (легітимним) суспільним стандартам» [3].

На нашу думку, обидва шляхи є інмутаційними або такими, що тягнуть за собою інмутацію суспільства.

Дослідниця Лобанова А.С. вважає політиків найяскравішим прикладом тих, кого слід називати мімікріантами. Автор повідомляє: «Політик-мімікріант, як правило, вдається до уявної (імітаційної, підробної) системи та намагається примусити соціальне оточення повірити в її «справжність», однак за певних умов він може виявляти й особистісно визнану систему». І занотовує, що «моральною основою життєвої позиції політиків-мімікріантів є подвійна мораль, коли вони «думають одне, а говорять зовсім інше»; «говорять одне, а роблять зовсім інше» замість «адекватності думки та слова», «єдності слова й справи», які вони декларують під час виборчих перегонів, щоб завойовувати симпатії своїх виборців» [3]. На наш погляд, саме мислення політиків-мімікріантів є ілюстрацією кроку до виникнення трансформованої свідомості індивіда як ознаки суспільства гіпермаркетів. Свою тезу доводимо декількома фактами. По-перше, політик-мімікріант пристосовується до ситуації, коли постійно треба відповідати на соціальний запит суспільства, коли треба відповідати соціальному статусу, що наданий йому електоратом (суспільством). Постійно бути зразком, ідеалом-схемою не зможе будь-хто із людей: десь, із кимось, у певній ситуації політик-мімікріант «знімає» машкару із себе і стає самим собою. Необхідність бути не собою на людях поступово перетворює (трансформує) політикову поведінку і мислення. Політик починає думати так, як говорить, робити те, що слід робити, щоб його сприймали як політика. Насправді, політик лише «зростається» з машкарою, роллю, статусом, у той самий час не виконуючи до кінця соціальну роль. Таким чином, поступово політик мімікрією, пристосовується до умов соціального побутування. Отже, трансформована свідомість політика-мімікріанта характеризує перехід індивіда до стану інмутації, до стану, коли індивід змінює моделі своєї поведінки на гірше (у порівнянні з тими моделями, які були притаманні його поведінці до того, як політик став таким). По-друге, трансформована свідомість політика-мімікріанта із часом спотворює реальність навколо завдяки висловенням думок свого внутрішнього світу, завдяки передаванню своєї філософії оточуючим. Із часом думки політика-мімікріанта сприймаються соціальним оточенням як норма, як правило, як інструкція до дій. Отже, суспільство під впливом трансформованої свідомості політика-мімікріанта перетворюється на досить легко керовану масу, натовп, дезорганізовану спільноту, яку ми називаємо суспільством гіпермаркету.

У тому, що свідомість суспільства перетворюється на гіпермаркетове, винні мас-медіа, оскільки саме засоби масової інформації і комунікації тиражують образ мислення політика-мімікріанта, нав'язують моделі поведінки, декларують норми і правила «суспільної гри» життя. Лобанова А.С. вважає, що «пере-

сичному громадянину важко проникнути в сутність мімікрійної гри політиків, оскільки засобами масової інформації йому пропонується чітко визначена доза необхідної інформації для того, щоб він повірив у «чесність» намірів того чи іншого політика, тієї чи іншої політичної сили» [3]. Таким чином, мас-медіа є провідниками в світ трансформованої свідомості, провідниками в гіпермаркет свідомості.

Трасформована свідомість політика-мімікріанта характеризується «флуктуаційністю» (термін А. Лобанової), суть якої полягає в тому, що постійної власної і сталої точки зору на події і тенденції розвитку її занепаду суспільства у політика немає. Є тільки та позиція і точка зору, яка допомагає політикові «іти далі наміченим шляхом». Така точка зору політика-мімікріанта є пристосуванням до течії, до оточення і гарно відбивається в терміні «хамелеонократія» (влада хамелеона), яким ми пропонуємо називати пристосування політика-мімікріанта до розумової діяльності вигідної для нього.

Висновки. Отже, дослідження мімікрії Аллою Лобановою як негативного соціального явища сучасного політикуму, а також аналіз прикладу мімікрії в ідеях націократії Миколи Сціборського дозволяють констатувати думку про те, що соціальна мімікрія культурного самовираження є кроком до трансформації свідомості.

Література

1. Імітація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rozum.org.ua/index.php?a>
2. Лобанова А.С. Політична мімікрія в сучасному українському суспільстві: чи є ремедіум проти її деструктивних наслідків (або про те, як протистояти маскувальним політичним іграм)? [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сторінки : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Staptp/2010_45/files/ST45_03.pdf
3. Лобанова А.С. Соціальна мімікрія як адаптивний спосіб життєдіяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сторінки : http://aspirantura.org.ua/katalog_dissertaciy_Ukraina_text/lobanova-alla-stepanivna-sotsialna-mimikriya-yak-adaptivniy-sposib-jittediyalnosti_42173.html
4. Лобанова А.С. Феномен соціальної мімікрії / А.С. Лобанова. – К. : Інститут соціології НАН України, 2004. – 300 с.
5. Мімікрія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/мімікрія>
6. Мімікрія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rozum.org.ua/index.php?a=term&d=18&t=22624>
7. Націократія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Націократія>
8. Сціборський М. Націократія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrlife.org/main/evshan/natiocracy.htm>
9. Трансформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://uk.wikipedia.org/wiki/Трансформація_\(генетика\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/Трансформація_(генетика))
10. Українське суспільство 1992–2008. Соціологічний моніторинг [за ред. д.е.н. В. Ворони, д.соц.н. М. Шульги]. – К. : Інститут соціології НАН України, 2008.
11. Холод О.М. Комунікаційні технології (у теорії інмутації) : навч. посіб. [авт.-укл. О.М. Холод]. – К. : КиМУ, 2010. – 147 с.; Холод О.М. Комунікаційні технології : підручник / Холод О.М. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 212 с.; Холод О.М. Теорія інмутації суспільства: монографія / Холод О.М. – К. : КиМУ, 2011. – 305 с.
12. Шульга М. Деструкція влади (замість післямови) / Українське суспільство 1992–2008. Соціологічний моніторинг [за ред. д.е.н. В. Ворони, д.соц.н. М. Шульги]. – К. : Інститут соціології НАН України, 2008. – С. 463–483.